

مفهوم تنظیم بازار و ابزارهای آن

بخش اول

مقدمه:

بازار از چند مولفه تشکیل شده است که عبارتند از: عرضه و تقاضا (توابع بازار)، مقدار و قیمت محصول (متغیرهای اصلی بازار)، تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان (عامل‌های اصلی بازار) و عوامل مؤثر بر عرضه (از قبیل تکنولوژی، قیمت عوامل تولید، قیمت سایر کالاها، مالیات، یارانه‌ها و...) و تقاضا (مانند ربحان یا سلیقه مصرف‌کنندگان، درآمد، قیمت سایر کالاها، انتظار مصرف‌کنندگان از سطح قیمت و درآمد در آینده و یارانه و...) از سوی دیگر مهمترین و شاید اولین هدف هر نظام اقتصادی برقراری تعادل پایدار در آن می‌باشد. تعادل در یک نظام مربوط به کنترل یا کاهش نوسان متغیرهای اصلی (قیمت و مقدار)، در محدوده‌های تعیین شده می‌باشد.

این تعادل در تمام کشورها و نظام‌های اقتصادی دنبال می‌شود. حتی در نظام‌های اقتصاد آزاد نیز دولت در بعضی مواقع برای جلوگیری از نوسان متغیرهای اصلی اقدام به دخالت در بازار و اجرای سیاست‌های تنظیمی می‌نماید.

در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، این عدم تعادل‌ها در اقتصاد بیشتر است و بالطبع دخالت دولت در بازار و برای برقراری تعادل عرضه و تقاضا و ثبات قیمت‌ها نیز بیشتر می‌باشد. از این رو بحث تنظیم بازار و سیاست‌های اعمال شده در جهت توازن بازار و تأمین منابع مصرف‌کنندگان و به تبع آن تولیدکنندگان در این کشورها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

مفهوم تنظیم بازار (market regulation):

تنظیم بازار مجموعه‌ای از مقررات، سیاست‌ها و استراتژی‌هایی است که جهت حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان (عاملین اصلی بازار) با توجه به ابزار مناسب اقتصادی بین متغیرهای اصلی بازار (قیمت و مقدار) اعمال می‌شود. برای این منظور تغییراتی در عوامل مؤثر بر توابع عرضه و تقاضا ایجاد می‌شود. بنابراین تنظیم بازار تعریف گسترده‌ای دارد و به روش‌های متعددی قابل انجام است و یا به نظر برخی از کارشناسان اقتصاد، تنظیم بازار به معنای دخالت دولت در بازار از طریق ابزارهای غیرقیمتی مثل سهمیه‌بندی، کنترل‌های انحصاری، اطلاعات مورد نیاز جهت آگاهی مشتریان (مثل برچسب قیمت) و استانداردهای کیفی است. در مجموع تنظیم بازار شامل ایجاد تعادل یا کنترل مقدار عرضه و تقاضا، قیمت‌گذاری، حفظ یا تثبیت درآمد تولیدکنندگان، حمایت از مصرف‌کنندگان و نیز دخالت در تجارت محصولات می‌باشد. تأکید می‌شود در بحث تنظیم بازار، ابتدا بررسی سیاست‌های کلان (شامل سیاست‌های پولی و مالی) که رفتار متغیرهای اقتصادی را در سطح کلان کشور تحت تأثیر قرار می‌دهند اجتناب‌ناپذیر است.

سیاست‌های تنظیم بازار دارای دامنه متنوعی است. ولی به طور کلی می‌توان آنها را در دو دسته سیاست‌های داخلی و مرزی تقسیم نمود.

سیاست‌های داخلی تنظیم بازار شامل:

۱- سیاست‌های کنترل عرضه

بر اساس این سیاست زمانی که عرضه محصول افزایش پیدا می‌کند دولت به عنوان خریدار وارد بازار شده و اقدام به خرید محصول می‌نماید به این سیاست ذخیره احتیاطی نیز می‌گویند. به عنوان نمونه در داخل کشور می‌توان از خرید شکر کارخانجات و یا خرید برخی محصولات کشاورزی نام برد.

۲- سیاست قیمتی

سیاست‌های قیمتی عموماً به کالاهای خاصی اختصاص داشته و در اغلب موارد برای تأثیرگذاری بر ثبات قیمت‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند. این شیوه حمایت در بسیاری از کشورها برای تسلط دولت بر ساختار بازار محصول یا محصولات مورد نظر به کار می‌رود و موفقیت سیاست قیمت‌گذاری، به تشخیص دولت و میزان حمایت از قیمت، منابع مالی کافی برای مداخله، ظرفیت ذخیره‌سازی و مدیریت کار بستگی دارد. این سیاست‌ها به شکل اعمال قیمت تضمینی، قیمت حداقل (قیمت کف) و قیمت حداکثر (قیمت تئیتی) می‌باشند. به طور کلی سیاست قیمت‌گذاری با هدف حفظ و افزایش محصول تولیدی، ایجاد ثبات در قیمت بازار، ایجاد و حفظ درآمد قابل قبول برای تولیدکنندگان و عرضه مناسب کالاها برای حفظ رفاه مصرف‌کنندگان اجرا می‌شود. روش‌های تثبیت قیمت به شرایط بازار بستگی دارد و دربرگیرنده سه روش کلی: تثبیت قیمت از راه کنترل عرضه محصول، تثبیت قیمت محصول از طریق پرداخت یارانه و یا دریافت مالیات و تثبیت قیمت از طریق سیاست پرداخت جبرانی می‌باشد.

بکارگیری سیاست قیمتی در ایران در مورد بسیاری از اقلام اساسی و ضروری که دولت دخالت در تنظیم بازار آنها را ضرورت می‌داند بوسیله وزارت بازرگانی (سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان) اعمال می‌گردد.

۳- پرداخت یارانه

مطابق این سیاست، دولت مابه‌التفاوت قیمت تعیین شده و قیمت دریافتی توسط تولیدکننده را پرداخت می‌نماید و با تغییر قیمت‌های بازاری پرداخت جبرانی نیز کم یا زیاد خواهد شد.

۴- سیاست صندوق تثبیت قیمت

بر اساس این سیاست دولت بخشی از ضرر و زیان تولیدکنندگان را زمانی که قیمت بازار قیمت هدف کمتر باشد از محل وجوهی که قبلاً توسط دولت و تولیدکنندگان ذخیره شده است پرداخت می‌نماید. در این سیاست زمانی که قیمت دریافتی کشاورزان بیشتر از قیمت هدف باشد کشاورزان باید درصدی از این قیمت را به صندوق واریز نمایند. دولت نیز سالانه رقمی را به این صندوق کمک خواهد کرد. در سالی که قیمت دریافتی کشاورز از قیمت هدف کمتر باشد، کشاورزان به صندوق کمکی خواهند کرد و دولت ضمن کمک به صندوق به کشاورزان اجازه می‌دهد که از صندوق مورد نظر به میزان مشخصی برداشت نمایند. این امر موجب خواهد شد که ضرر و زیان تولیدکنندگان در سال‌هایی که قیمت‌ها دچار نوسان می‌شوند، جبران گردد. شایان توجه است که علیرغم مؤثر بودن و کارایی این سیاست و به رغم اینکه کشاورزان کشور هر ساله شاهد نوسانات شدید قیمتی محصولات تولیدی می‌باشند که ضرر و زیان‌هنگفتی را متحمل می‌شوند، از بکارگیری این سیاست گزارشی منتشر نشده است.

رئیس اتحادیه کشوری طلا و جواهر:

تاشنبه آینده افزایشی در قیمت سکه و طلا نداریم

کشتی آرای گفت: به دنبال افزایش قیمت نفت و کاهش ارزش دلار در بازارهای جهانی طی هفته گذشته، قیمت طلا پس از ۱۵ ماه به رکورد جدیدی دست یافت و به ۹۸۰ دلار در هر اونس رسید.

رئیس اتحادیه کشوری طلا و جواهر ادامه داد: همین قیمت در بازارهای داخلی هم اثر گذاشت و سبب شد که تا مدت‌ها طلا و سکه در نوسان قیمت به سر برد و هر قطعه سکه حدود ۲۵۰۰ تا ۳۰۰۰ تومان افزایش قیمت پیدا کند.

به گزارش ایسنا، قیمت هر سکه طرح قدیم که تا چند روز قبل به ۲۱۴ هزار تومان رسیده بود، امروز به ۲۱۸ هزار تومان رسید و هر سکه طرح جدید که هفته قبل ۲۱۳ هزار و ۵۰۰ تومان بود، دیروز به ۲۱۶ هزار و ۵۰۰ تومان و دیروز به ۲۱۷ تومان افزایش قیمت پیدا کرد. همچنین قیمت نیم سکه که هفته گذشته ۱۱۰

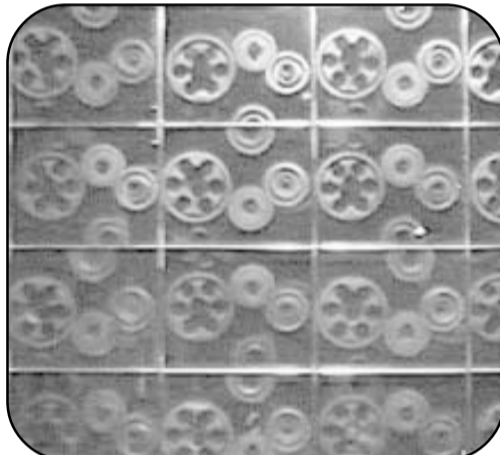
رئیس اتحادیه کشوری طلا و جواهر با اشاره به افزایش امروز قیمت طلا در بازارهای جهانی پیش‌بینی کرد: تا شنبه آینده افزایش قیمتی در نرخ طلا و سکه در بازارهای داخلی کشور نداشته باشیم.

محمدکشتی‌آرای-رئیس اتحادیه کشوری طلا و جواهر- به ایسنا گفت: همزمان با کاهش هرچه بیشتر ارزش دلار و افزایش دوباره قیمت نفت، قیمت طلا مجدداً امروز در بازارهای جهانی رو به افزایش گذاشته؛ به گونه‌ای که به ۹۸۷ دلار رسیده است.

وی پیش‌بینی کرد: با توجه به افزایش امروز طلا در بازارهای جهانی، در خلال روزهای آینده شاهد افزایش قیمت سکه و طلا در بازار داخلی نباشیم ولی از شنبه آینده و با شروع هفته بازار از حالت رکود در کل کشور خارج و رونق در کسب و کار ایجاد شود.

تحلیل تکنیکی و روزانه بازار طلا و نقره

تا زمانی که نقره از سطح ۱۰/۹۵ کاهش نیافته است روند کلی آن صعودی است و سطح مطلوب آن در ۱۶/۵۰ قرار دارد. سطح ساینپورت: ۱۵/۷۴ - ۱۵/۶۳ - ۱۵/۵۵ - ۱۵/۵۰ - ۱۵/۳۸ سطح رزیستنس: ۱۵/۸۵ - ۱۵/۹۲ - ۱۶/۰۰ - ۱۶/۱۲ - ۱۶/۲۶ توصیه: بر اساس این تحلیل در سطح ۱۵/۷۵ اقدام به خریدن نقره نمایید. در اینصورت سطح مطلوب در ۱۶/۲۰ و حد ضرر در ۱۵/۴۰ قرار دارد.

نقره نیز موفق به افزایش یافتن از خط بالایی کانال نزولی خود گردید که این امر باعث می‌شود تا برای تشکیل شدن موج پنجم الیوت هنوز زمان لازم باشد. احتمالاً نقره به گسترش یافتن به سوی سطح ۱۶۱/۸٪ فیبوناچی از موج سوم، به ۱۶/۵۰ می‌رسد. در اینصورت این حرکت یک روند ایده‌آل در نمودار روند این فلز خواهد بود. با دقت توجه داشته باشید که پیش از شروع دوباره روند صعودی باید روند اصلاحی به منظور کاهش دادن ایندیکتورها تشکیل گردد. دامنه معاملاتی امروز در میان ساینپورت کلیدی ۱۵/۲۵ و رزیستنس کلیدی ۱۶/۵۰ قرار دارد.

بازار طلا

قیمت طلا موفق به عبور از سطح رزیستنسی خود در قسمت بالای کانال نوسانی شد که در ۷۶/۴ درصدی سطح فیبوناچی قرار دارند. این مطلب به منزله آن است که افزایش بیشتر قیمت دور از ذهن نمی‌باشد.

در حال حاضر الگوی متقارنی که در خصوص آن صحبت کردیم تبدیل به یک الگوی Crab شده است که سطح مطلوب آن در ۹۹۷/۰۰ می‌باشد.

توجه داشته باشید که سیگنال‌های اشباع از خرید در ایندیکتورها قبل از افزایش بیشتر قیمت منجر به احیا اندک قیمت خواهند شد. دامنه معاملاتی امروز در میان سطح ساینپورت و رزیستنس کلیدی ۹۵۲/۰۰ و ۱۰۰۶/۰۰ قرار خواهد داشت. روند کلی نرخ صعودی بوده و تا زمانی که قیمت موفق به عبور از ۸۲۰/۰۰ نشده است سطح مطلوب نرخ در ۱۰۳۵/۰۰ و ۱۰۶۰/۰۰ قرار خواهد داشت. سطح ساینپورت: ۹۵۶/۰۰ - ۹۶۶/۰۰ - ۹۷۲/۰۰ - ۹۸۰/۰۰ - ۹۹۶/۰۰

سطوح رزیستنس: ۱۰۰۶/۰۰ - ۱۰۰۲/۰۰ - ۱۰۰۰/۰۰ - ۹۹۶/۰۰ - ۹۸۵/۰۰

توصیه: بر اساس تحلیل ما پوزیشن خریدی در ۹۸۰/۰۰ باز نموده و سطح مطلوب نرخ را در ۹۹۶/۰۰ قرار دهید. دستور حد ضرر را هم در ۹۶۸/۰۰ در نظر بگیرید.

بازار نقره

ادامه جدول از صفحه ۱۳

نام شرکت	آخرین سرمایه	تاریخ آخرین معامله	قیمت روز معامله			ارزش بازار (میلیون ریال)	تاریخ اعلام PEPS	PEPS	P/E	پایان سال مالی
			بالا	پایین	آخرین					
کارتین مشهد کل صنعت	۱۵۰,۰۰۰	۱۳۸۷۱۲۳۶	۷۸۰	۷۸۰	۷۸۰	۱۳	۸۷۱۲۳۱	-۸۷	۸۸۱۲۳۹	
منسوجات										
ایران مریئوس	۶۵,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۱۶	۳,۰۸۸	۳,۰۸۸	۳,۰۸۸	۱۳۶	۸۷۱۲۳۱	-۳۷۸	۸۷۱۲۳۰	
یشیمیافی توس	۱۶,۸۰۰	۱۳۸۷۱۱۲۶	۵۱۳	۵۱۳	۵۱۳	۹	۸۷۰۸۲۸	۲۳	۸۷۱۲۳۹	
کارخانجات نساجی بروجرد کل صنعت	۱۳۸,۰۳۱	۱۳۸۸۰۳۳۰	۷۳۰	۷۳۰	۷۳۰	۱۰۷	۸۸۰۱۱۵	-۱	۸۸۱۲۳۹	
مواد و محصولات دارویی										
البرز دارو	۴۸,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۱۱	۹,۱۲۱	۹,۱۰۰	۹,۱۱۱	۲۳۷	۸۷۱۱۲۰	۳۲۹۹	۸۸۱۲۳۰	
ایران دارو	۳۰,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۰۵	۳,۸۶۳	۳,۸۶۳	۳,۹۲۷	۱۱۸	۸۷۱۱۲۰	۱۰۱۱	۸۸۱۲۳۹	
پارس دارو	۷۰,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۱۱	۱۰,۳۵۳	۱۰,۳۰۱	۱۰,۳۲۳	۷۱۶	۸۷۱۲۰۷	۳۳۰۸	۸۸۱۲۳۹	
تهران شیمی	۱۳,۵۰۰	۱۳۸۵۰۵۱۴	۸,۲۷۰	۸,۱۱۳	۸,۱۱۳	۱۱۰	۸۷۰۹۱۳	۴,۷۵	۸۸۰۹۳۰	
تولید مواد اولیه دارویی	۶۰,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۱۱	۴,۱۲۳	۴,۱۲۳	۴,۲۵۶	۳۵۵	۸۷۱۲۱۳	۱۲۷۰	۸۸۱۲۳۹	
دارویی	۶۰,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۱۰	۳,۷۲۱	۳,۷۱۹	۳,۷۱۸	۲,۲۹۱	۸۷۱۲۰۳	۸۰۵	۸۸۱۲۳۹	
داروسازی ابوریحان	۶۰,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۰۵	۳,۹۱۹	۳,۹۱۹	۳,۹۱۹	۲۳۵	۸۸۰۱۱۸	۸۲۴	۸۸۱۲۳۹	
داروسازی اسوه	۵۲,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۰۹	۱۰,۳۱۴	۱۰,۳۱۴	۱۰,۳۱۴	۵۵۳	۸۷۱۱۲۹	۳۲۳۲	۸۸۱۲۳۹	
داروسازی اسپهان	۱۵۰,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۰۵	۵,۹۶۳	۵,۹۶۱	۵,۹۶۲	۶۸۹	۸۷۱۱۲۰	۱۰,۸۳	۸۸۱۲۳۹	
داروسازی امین	۵۰,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۰۵	۳,۱۸۶	۳,۱۸۶	۳,۲۲۴	۱۶۳	۸۷۱۱۲۹	۸۱۶	۸۸۱۲۳۹	
داروسازی تهران دارو	۵,۰۰۰	۱۳۸۷۱۰۰۲	۱۲,۳۶۰	۱۲,۳۶۰	۱۲,۳۶۰	۶۳	۸۸۰۱۱۵	۲۳۰۱	۸۸۱۲۳۹	
داروسازی جابر ابن حیان	۱۸۹,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۱۰	۴,۶۷۱	۴,۶۶۰	۴,۵۴۹	۶۴۰	۸۷۱۱۱۶	۱۱۱۶	۸۸۱۲۳۹	
داروسازی دامبران	۳۵,۴۰۰	۱۳۸۸۰۳۲۳	۶,۳۳۱	۶,۳۳۱	۶,۳۳۱	۲۲۴	۸۷۱۱۲۰	۱۱۹۰	۸۸۱۲۳۹	
داروسازی روز دارو	۷۷,۷۶۰	۱۳۸۸۰۳۰۳	۴,۳۰۰	۴,۳۰۰	۴,۳۰۰	۳۶۱	۸۷۱۲۳۱	۷۳۰	۸۸۱۲۳۹	
داروسازی زهرای	۸۰,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۰۶	۲,۰۳۸	۲,۰۳۸	۲,۰۳۸	۱۳,۶۲۳	۸۷۱۲۳۱	۳۱۰	۸۸۱۲۳۹	
داروسازی سبحان	۳۱۶,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۱۱	۳,۳۹۹	۳,۳۰۲	۳,۳۲۸	۷۲۳	۸۸۰۳۳۱	۷۰۶	۸۸۱۲۳۹	
داروسازی فارابی	۱۵۰,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۱۱	۶,۳۲۴	۶,۳۲۴	۶,۳۲۵	۹۵۹	۸۷۱۰۱۷	۱۳۵۱	۸۷۱۲۳۰	
داروسازی کوثر	۹۰,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۱۱	۴,۲۰۷	۴,۱۹۶	۴,۲۱۸	۳۸۰	۸۷۱۲۳۹	۱۰۵۵	۸۸۱۲۳۹	
دارویی لقمان	۷۵,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۱۱	۳,۷۹۰	۳,۷۵۰	۳,۷۵۱	۳۸۱	۸۸۰۱۱۵	۷۶۹	۸۸۱۲۳۹	
سرمایه گذاری البرز	۶۰۷,۳۰۰	۱۳۸۸۰۳۱۱	۱,۸۷۰	۱,۸۷۰	۱,۸۷۲	۱,۱۳۷	۸۷۱۱۲۶	۴۲۱	۸۸۱۲۳۹	
سینا دارو	۵۲,۳۶۶	۱۳۸۸۰۳۱۱	۱۰,۱۳۹	۹,۹۹۹	۱۰,۱۳۸	۵۳۰	۸۷۱۲۱۰	۳۰۸۸	۸۸۱۲۳۹	
شیمی دارویی دارویی	۳۵,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۰۳	۴,۵۸۲	۴,۵۸۲	۴,۵۷۱	۱۶۵	۸۷۱۱۲۰	۹۲۹	۸۸۱۲۳۹	
فرآورده های تزریقی ایران	۵۲,۸۲۰	۱۳۸۸۰۳۱۱	۳,۹۶۰	۳,۹۶۰	۳,۹۶۰	۳۰۹	۸۸۰۱۱۹	۷۲۱	۸۸۱۲۳۹	
کارخانجات دارویی	۱۰۰,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۰۳	۷,۳۸۰	۷,۳۸۰	۷,۳۸۶	۷۳۹	۸۷۱۱۲۰	۱۵۰۸	۸۷۱۲۳۰	
کیمیدارو	۱۳۰,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۱۱	۴,۳۲۴	۴,۳۲۴	۴,۳۱۵	۵۰۶	۸۷۱۲۳۹	۱۱۱۱	۸۸۱۲۳۹	
لابراتوار داروسازی دکتر عبیدی	۵۶,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۱۱	۵,۷۹۲	۵,۷۹۲	۵,۹۲۷	۳۲۳	۸۷۱۲۳۰	۱۳۱۳	۸۸۱۲۳۹	
لابراتوار های رازک کل صنعت	۴۱,۰۰۰	۱۳۸۸۰۳۱۰	۱۳,۵۵۰	۱۳,۴۵۵	۱۳,۴۱۹	۵۵۰	۸۷۱۱۲۰	۳۰۵۱	۸۸۱۲۳۹	
وسایل اندازه گیری پزشکی و اپتیک										
کناتور سازی ایران	۱۰۵,۰۰۰	۱۳۸۸۰۱۳۰	۸,۵۰۶	۸,۳۹۷	۸,۵۰۶	۸۹۳	۸۷۱۲۳۱	۱۷۱۵	۸۸۱۲۳۹	
کل صنعت	۱۰۵,۰۰۰					۸۹۳				